

ዳኞች :- ተገኔ ጌታነህ

ሐጎስ ወልዱ

ዳኝ መላኩ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች :- የአቃቂ ቃሊቲ ክፍለ ከተማ አቤቱታ ምርመራና ክስ አቀራረብ ንዑስ ሥራ ሒደት

ተጠሪዎች :- 1. ወ/ሪት ፍሬህይወት ፍቃዱ

2. ወ/ሮ ሰላም ጥላሁን

3. አቶ ረዘነ ብሥራት

4. አቶ እስራኤል ቶላ

5. ወ/ሪት አጃኤባ አህመድ

6. ወ/ሪት ትዕግስት ጌትነት

7. ወ/ሪት ሰላማዊት ስዩም

8. አቶ ታደሰ ግርማ - ጠበቃ ፍሬው ካሣሁን ቀረቡ

9. ወ/ሪት ዘበናይ ተሻገር

10. ወ/ሪት ሰሚራ ጀማል

11. ወ/ሪት ሀይማኖት ዓለሙ

12. አቶ አብርሃም ታደሰ

አመልካች በመዘገብ ቁጥር 56893 ስማቸው ከተራ ቁጥር 1 እስከ አስረኛው ተራ ቁጥር በተጠቀሰው ተጠሪዎች ላይ የቀረበው የሰበር አቤቱታና የተደረገውን ክርክር አመልካች በመዘገብ ቁጥር 56894 ስማቸው ከአስራ አንደኛ እስከ አስራ ሁለተኛ ተራ ቁጥር ከተጠቀሰው ተጠሪዎች ጋር ካደረገው ክርክር ጋር በማጣመር መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ስማቸው ከተራ ቁጥር 1 እስከ ተራ ቁጥር 10 የተጠቀሱት ተጠሪዎች በይግባኝ መዝገብ ቁጥር 13165 ያቀረቡትን የይግባኝ ቅሬታ በመመርመር የሰጠው ውሳኔና ስማቸው አስራ አንደኛና አሥራ ሁለተኛ ተራ ቁጥር የተጠቀሱት ተጠሪዎች በይግባኝ መዝገብ ቁጥር 13138 ያቀረቡትን ይግባኝ በመመርመር የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት በሁለት መዛግብት ያቀረበው የሰበር አቤቱታ ውድቅ መደረጉ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት ያቀረበው አቤቱታ የሚጣራ ነጥብ ያለው መሆኑ ተገልጾ ለሰበር ችሎት ስለቀረበ ነው።

ክርክሩ በመጀመሪያ የታየው በአዲስ አበባ አስተዳደር የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ነው። በሥር ፍርድ ቤት አመልካች በሁሉም ተጠሪዎች ላይ መጋቢት 17 ቀን 2002 ዓ.ም. ፅፎ የወንጀል ክስ አቅርቧል። የአመልካች የወንጀል ክስ ይዘትም ስማቸው ከተራ ቁጥር 1 እስከ ተራ ቁጥር 4 የተጠቀሱት ተጠሪዎች በአዋጅ ቁጥር 67/89 አንቀጽ 28/1/ለ አንቀጽ 33 እና አንቀጽ 46/3/ መጋቢት 11 ቀን 2000 ዓ.ም. በተደረገው ፍተሻ ጫት ሲያስቅሙና ሺሻ ሲያስጨሱ ከሺሻ ዕቃው የተገኙ በመሆኑ ከተፈቀደላቸው ንግድ ፈቃድ ውጭ የመነገድ ሕግ የመጣስ ተግባር ፈፀመዋል። ስማቸው ከተራ ቁጥር 5 እስከ ተራ ቁጥር 12 የተጠቀሱት ተጠሪዎች በአዋጅ ቁጥር 67/89 አንቀጽ 21(1) እና አንቀጽ 46(1) የተመለከተውን በመተላለፍ ጫት በማስቃምና ሺሻ በማስጨስ ገንዘብ እየሰበሰቡ የተገኙ በመሆኑ ያለንግድ ፈቃድ በመነገድ የህግ መጣስ ተግባር ፈፀመዋል የሚል ይዘት ያለው ነው። ተጠሪዎች ጥፋተኝነታቸውን ያመኑ በመሆኑ የአዲስ አበባ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የተከሰሱበትን ወንጀል የፈፀሙ ጥፋተኞች ናቸው በማለት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥቷል። የሥር ፍርድ ቤት ተጠሪዎች በተናጠል ያላቸውን የቅጣት አስተያየት እንዲያቀርቡ ካደረገ በኋላ እያንዳንዱን ተጠሪ ጥፋት ጋር ተመጣጣኝ ነው በሚለው በእስራትና በገንዘብ መቀጮ እንዲቀጡ ውሳኔ ሰጥቷል።

ስማቸው ከተራ ቁጥር 1 እስከ ተራ ቁጥር 10 የተጠቀሱት ተጠሪዎች የሥር ፍርድ ቤት በሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለአዲስ አበባ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት የይግባኝ መዝገብ ቁጥር 13165 ያቀረቡ ሲሆን አስራአንደኛና አሥራሁለተኛ ተጠሪ ይግባኛቸውን በመዝገብ ቁጥር 13138 አቅርበዋል። የአዲስ አበባ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በሁለቱ መዝገቦች ተጠሪዎችና አመልካች ያቀረቡትን ክርክር ከሰማ በኋላ በአዋጅ ቁጥር 67/89 የወንጀል ቅጣት የሚያስከትሉ ድንጋጌዎችን በመጣስ የሚፈፀሙ ወንጀሎችን አስመልክቶ የሚቀርቡ የወንጀል ጉዳይ የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች አይቶ የመወሰን የዳኝነት ሥልጣን በአዋጅ ቁጥር 67/89 ሆነ በሌላ ህግ አልተሰጣቸውም። ስለሆነም የወንጀል ክስ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ሊቀርብ ይገባል በማለት የሥር ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ ሽሮታል። አመልካች የሰበር አቤቱታውን በሁለት መዛግብት ለአዲስ አበባ አስተዳደር ሰበር ሰሚ ችሎት ያቀረበ ሲሆን የከተማው ሰበር ችሎት የአዲስ አበባ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔ የህግ ስህተት የሌለበት መሆኑን በመግለፅ የአመልካችን የሰበር አቤቱታ ውድቅ አድርጎታል።

አመልካች በተጣመሩት መዛግብት ባቀረበው የሰበር አቤቱታ አዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 41(2)ሀ የከተማው ፍርድ ቤቶች የፋይናንስ መሰል ድርጊቶች ላይ የተፈፀሙ ወንጀሎችን የማየት ሥልጣን እንዳላቸው ደንግጓል። ይህ ድንጋጌ የአዲስ አበባ አስተዳደር አስፈጻሚ አካላት ህግን

የማስከበርና የመቆጣጠር ሥራ በሚሠሩበት ጊዜ ያጋጠማቸውን የህግ ጥሰት በከተማው ፍርድ ቤቶች ክስ አቅርቦ ለማስቀጣት በሚችሉበት መንገድ መተርጎም ይገባዋል። ስለሆነም የአዲስ አበባ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤትና የከተማው ሰበር ችሎት የሥር ፍርድ ቤት ጉዳዩን አይቶ የመወሰን የዳኝነት ሥልጣን የለውም በማለት የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲሻርልኝ በማለት አመልክቷል።

አንደኛ ሶስተኛና ስምንተኛ ተጠሪዎችና አስራ አንደኛና አሥራ ሁለተኛ ተጠሪዎች በበኩላቸው ባቀረቡት መልስ አዋጅ ቁጥር 67/89ን በመተላለፍ የተፈፀመ የወንጀል ጉዳይ የማየት ሥልጣን የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች አይደለም። በህግ በግልፅ ባልተደነገገ ወንጀል መከሰሳችንም ሆነ ጥፋተኛ ተብለን መቀጣታችን የህጋዊነት መርህን የሚጥስ ነው። ይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤትና የሰበር ችሎቱ የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ተከራክረዋል። ሌሎቹ ተጠሪዎች በሌሎበት ጉዳይ ታይቷል። አመልካች በህግ ረገድ ያለውን ክፍተት የሰበር ችሎት ህጉን በመተርጎም ተገቢውን ማስተካከያ ሊያደርግ ይገባዋል የሚል ይዘት ያለው የመልስ መልስ አቅርቦዋል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው የፅሁፍ ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች በተጠሪዎች ተፈፀመ የተባለውን ወንጀል ለማየትና ለመወሰን የሚያስችል የዳኝነት ሥልጣን አላቸው ወይስ የላቸውም? የሚለው ጭብጥ መታየት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል። ይህንን ጭብጥ ለመወሰን የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች የወንጀል የዳኝነት ሥልጣንን በተመለከተ በአዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 41 ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው ድንጋጌ መሠረታዊ ይዘት መመርመር አስፈላጊ ነው። በአዋጁ አንቀጽ 41 ንኡስ አንቀጽ 2 የከተማው የወንጀል የዳኝነት ሥልጣን በአዋጅ አንቀጽ 52 በተመለከቱት የፋይናንስ ጉዳዮችን የሚመለከቱ ወንጀሎችን አይተው እንደሚወስኑ የሚደነግግ ሆኖ አግኝተዋል። አመልካች ተጠሪዎች የተከሰሱበት ጉዳይ የደንብ መተላለፍ ተግባር እንደሆነ በማድረግ የሚከራከር ቢሆንም አዋጅ ቁጥር 67/89 የተደነገገው የወንጀል ሃላፊነት የሚያስከትሉ ድንጋጌዎችን በመተላለፍ ወንጀል ፈፅሞ መገኘት እንደወንጀሉ ክብደት እስከ አስር ዓመት በሚደርስ እስራትና በገንዘብ መቀጮ የሚያስቀጣ መሆኑ የአዋጅ ቁጥር 67/89 አንቀጽ 46 ድንጋጌዎችን በማየት ለመገንዘብ የሚቻል በመሆኑ አመልካች ተጠሪዎች የተከሰሱት በደንብ በመተላለፍ ነው በማለት ያቀረበው ክርክር ህጋዊ መሠረት የሌለው ሆኖ አግኝተነዋል።

ተጠሪዎች የተከሰሱትና በሥር ፍርድ ቤት ጥፋተኛ ተብለው የቅጣት ውሳኔ የተወሰነባቸው በአዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 41 ንዑስ አንቀጽ 2 እና በአዋጅ አንቀጽ 52 በተመለከቱት በከተማው አስተዳደር የፋይናንስ ጉዳዮች የሚመለከቱ ወንጀሎችን ፈፅመዋል ተብለው እንዳልሆነ አመልካች ለሥር ፍርድ ቤት ያቀረበው የወንጀል ክስ ይዘትና የሥር ፍርድ ቤት በተጠሪዎች ላይ ከሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ ለመገንዘብ ይቻላል። ተጠሪዎች የተከሰሱትም ሆነ በሥር ፍርድ ቤት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ የተሰጠባቸው በአዋጅ ቁጥር 67/89 አንቀጽ 46 እና ሌሎች ድንጋጌዎችን በመተላለፍ ወንጀል ፈፅመዋል በሚል ምክንያት ነው። የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 67/89ን በመተላለፍ የተፈጸሙ ወንጀሎች የማየትና ዳኝነት ሥልጣን በአዋጅ ቁጥር 67/89 እና በአዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 41 ንዑስ አንቀጽ 2 አልተሰጣቸውም። ህግ አውጭው የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች ከላይ በተጠቀሱት ጉዳዮች የዳኝነት ሥልጣን እንዲኖራቸው ሀሣብና ፍላጎቱ ቢኖረው ኖሮ ጉዳዩን የማከራከርና የመወሰን ሥልጣን ያላቸው መሆኑን በህግ ማዕቀፎቹ በግልፅ በመደንገግ የዳኝነት ሥልጣን ያላቸው የአዲስ አበባ አስተዳደር

ፍርድ ቤቶች ናቸው ብሎ ግልፅ ያደርገው ነበር። የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አዋጅ ቁጥር 67/89ን በመተላለፍ የሚፈፀሙ ወንጀሎችን የማየት የዳኝነት ሥልጣን ለአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች ያልተሰጣቸው ሆኖ እያለ አመልካች ይህ የሰበር ችሎት በትርጉም የዳኝነት ሥልጣን ለአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች ነው ብሎ እንዲወሰንለት ያቀረበው አቤቱታ የህግ አተረጓጎም መርህን የሚጥስና ህግ ከውጭው አዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀፅ 41 ንዑስ አንቀጽ 2 የደነገገበትን መሠረታዊ ዓላማ የማያሟካ በመሆኑ አልተቀበልነውም። ስለሆነም የአዲስ አበባ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት እና የከተማው ሰበር ችሎት የከተማው ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 67/89ን በመተላለፍ የተፈፀሙ ወንጀሎችን የማየት የዳኝነት ሥልጣን የላቸውም በማለት የወንጀል ክስ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት እንዲቀርብ የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 110ን መሠረት በማድረግ የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የአዲስ አበባ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤትና የከተማው የሰበር ችሎት የሰጡት ውሳኔ ፀንቷል።
2. አመልካች ተጠሪዎች ፈፅመውታል የሚለውን ወንጀል የማየት የዳኝነት ሥልጣን ላለው አካል የወንጀል ክስ እንዲቀርብ ከማድረግ ይኼ ውሳኔ አያግደውም ብለናል። መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ራ/ታ